

9. 3. 2007

ID: 46548

Vyrozumívání v konkursním řízení

Skutečnost, že konkursní soud účastníky konkursního řízení nevyrozumí předem o způsobu vyrozumívání ve smyslu § 66c zákona o konkursu a vyrovnání není vadou řízení, která by doručení uskutečněná podle § 66c zákona o konkursu a vyrovnání činila neúčinnými.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Odo 1041/2006, ze dne 18.1.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v konkursní věci úpady T. H., o schválení konečné zprávy a vyúčtování odměny a výdajů správce konkursní podstaty, vedené u Krajského soudu v B. pod sp. zn. 10 K 44/2002, o dovolání konkursního věřitele Ing. R. L., zastoupeného advokátem, proti usnesení Vrchního soudu v O. ze dne 4. ledna 2006, č. j. 1 Ko 159/2004-213, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Usnesením ze dne 4. ledna 2006, č. j. 1 Ko 159/2004-213, Vrchní soud v O. k odvolání konkursních věřitelů Ing. R. L. a T. a. s. potvrdil usnesení ze dne 5. září 2003, č. j. 10 K 44/2002-145, jímž Krajský soud v B. schválil konečnou zprávu a vyúčtování odměny a výdajů správce konkursní podstaty.

Odvolací soud přitakal soudu prvního stupně v závěru, že v zákonem stanovené lhůtě nebyly podány námitky proti konečné zprávě a že konkursní věřitel Ing. R. L. své námitky podal opožděně. Přitom shodně se soudem prvního stupně vyšel z toho, že konečná zpráva byla vyvěšena na úřední desce konkursního soudu v době od 11. června 2003. Poukázal též na to, že soud prvního stupně usnesením ze dne 27. května 2003 (šlo o usnesení č. j. 10 K 44/2002-134), doručeným postupem podle § 66c odst. 1 zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“), uvědomil konkursní věřitele a úpady o konečné zprávě a vyúčtování a upozornil je, že konečná zpráva bude od 11. června 2003 vyvěšena na úřední desce soudu a že ve lhůtě patnácti dnů ode dne jejího vyvěšení mohou proti konečné zprávě a vyúčtování podat námitky. Dále uvedl, že konkursní věřitel Ing. R. L. vznesl námitky proti konečné zprávě až při jednání o konečné zprávě konaném 5. září 2003 a konkursní věřitelka T. a. s. tak učinila až v rámci podaného odvolání. Na řečeném podle odvolacího soudu ničeho nemění to, že soud prvního stupně při jednání 5. září 2003 námitky vznesené konkursním věřitelem Ing. R. L. projednal, s tím, že konkursní soud se tak podle odvolacího soudu pokusil tomuto věřiteli v součinnosti se správkyňou konkursní podstaty vysvětlit nedůvodnost opožděných námitek.

Proti usnesení odvolacího soudu podal konkursní věřitel Ing. R. L. včasné dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 238a odst. 1 písm. a/ občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), ve spojení s ustanovením § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř., namítaje, že jsou dány dovolací důvody dle § 241a odst. 2 o. s. ř., tedy, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (odstavec 2 písm. a/) a že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (odstavec 2 písm. b/). Konkrétně dovolatel pokládá za nesprávnou aplikaci ustanovení § 29 odst. 2 a § 66c odst. 1 ZKV, s tím, že způsob doručování podle § 66c odst. 1 ZKV je praktický u konkursů s velkým počtem účastníků, i tam však není vyloučeno, aby účastníci řízení byli obesíláni jednotlivě. Podle dovolatele bylo podle § 66c odst. 1 ZKV nesprávně postupováno při doručení uvědomění o konečné zprávě a vyúčtování (dále též jen „uvědomění“). Smyslem povinnosti konkursního soudu uvědomit o konečné zprávě a vyúčtování úpady a konkursní věřitele - pokračuje dovolatel - je poskytnout účastníkům konkursního řízení možnost seznámit se s těmito dokumenty, aby proti nim mohli v zákonem stanovené lhůtě 15 dnů počítané od vyvěšení na úřední desce soudu uplatnit případné námitky, které se projednají při jednání konkursního soudu o konečné zprávě a vyúčtování. Proto má dovolatel za to, že o konečné zprávě a vyúčtování měl být konkursním soudem uvědoměn postupem podle obecné úpravy doručování obsažené v občanském soudním řádu. Dovolatel dále vyslovuje přesvědčení, že ustanovení § 29 odst. 2 věty první ZKV nelze vykládat tak, že pro doručení uvědomění postačuje pouze doručení vyhláškou, domníváje se, že takový způsob doručení není v souladu s účelem tohoto ustanovení. Použití ustanovení § 66c odst. 1 ZKV nebylo podle dovolatele namístě též proto, že nebylo odůvodněno vysokým počtem konkursních věřitelů. V daném případě se řízení účastní 8 konkursních věřitelů a za takového počtu účastníků řízení bývá podle dovolatele obvyklé doručovat podle obecné úpravy doručování obsažené v občanském soudním řádu, neboť jen tak lze spolehlivě zajistit, aby účastníci mohli uplatnit všechna svá procesní práva. Dovolatel uzavírá,

že možnost doručovat vyhláškou neznamená, že se tak bude dít automaticky (ve všech případech, není-li zákonem stanoven jiný způsob doručení). Ustanovení § 66c odst. 1 ZKV představuje dle dovolatele výrazné omezení zásady součinnosti soudu s účastníky řízení, vyjádřené v ustanovení § 6 o. s. ř., jež je mimo jiné předpokladem pro účinnou ochranu práv účastníků. Vzhledem k tomuto ustanovení, jež má normativní obsah, by proto konkursní soud měl vždy zvážit, který způsob doručení zvolí. Proto dovolatel požaduje, aby Nejvyšší soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Se zřetelem k bodu 3. článku II. zákona č. [59/2005](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. dubnem 2005 (podle občanského soudního řádu ve stejném znění bylo rozhodnuto i o odvolání).

Usnesení o schválení konečné zprávy a vyúčtování odměny a výdajů správce konkursní podstaty (je měnící nebo potvrzující usnesení odvolacího soudu) je usnesením ve věci samé (srov. i usnesení Nejvyššího soudu uveřejněné pod číslem 51/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), což otevírá možnost založit přípustnost dovolání podle ustanovení § 238a odst. 1 písm. a/ o. s. ř., ve spojení s ustanovením § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř. Nejvyšší soud pak podle uvedených ustanovení vskutku shledává dovolání přípustným, když zásadní právní význam napadeného usnesení ve věci samé spatřuje v řešení otázky způsobu doručování uvědomí o konečné zprávě a vyúčtování konkursním věřitelům a úpadci.

Nejvyšší soud se nejprve zabýval tím, zda je dán dovolací důvod dle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 29 ZKV, správce podává soudu a věřitelskému výboru zprávy o zpeněžování majetku z podstaty. Konečnou zprávu spolu s vyúčtováním své odměny a výdajů předloží soudu po zpeněžení majetku z podstaty. Odměnu a výdaje vyúčtují i zvláštní správci a zástupce správce, jakož i ti, kdo byli soudem v průběhu řízení funkce správce zproštěni (odstavec 1). Soud přezkoumá konečnou zprávu o zpeněžení majetku z podstaty a o vyúčtování odměny a výdajů, odstraní po slyšení správce shledané chyby anebo nejasnosti a uvědomí o konečné zprávě a vyúčtování úpadce a konkursní věřitele. Upozorní přitom, že do 15 dnů ode dne, kdy konečná zpráva a vyúčtování byly vyvěšeny na úřední desce soudu, mohou proti nim podat námitky (odstavec 2). Konečnou zprávu a vyúčtování projedná soud při jednání, ke kterému oboje správce, úpadce a konkursní věřitele, kteří podali námitky, a věřitelský výbor, a rozhodne o ní usnesením, které jim doručí a vyvěsí na úřední desce soudu (odstavec 3).

Dle ustanovení § 66c ZKV, písemnosti lze doručit, účastníky předvolat k soudu nebo je vyzoomět o potřebných skutečnostech vyvěšením písemnosti, předvoláním nebo vyzooměním na úřední desce soudu a současným zveřejněním v Obchodním věstníku; zveřejnění v Obchodním věstníku nemusí obsahovat odůvodnění. Za den doručení písemnosti nebo den vyzoomění se považuje den zveřejnění v Obchodním věstníku, nestanoví-li zákon jinak (odstavec 1). Ustanovení odstavce 1 nelze použít, stanoví-li zákon pro určité osoby nebo případy zvláštní způsob doručení, předvolání nebo uvědomění. Dále je nelze použít pro doručení usnesení o předběžném opatření, usnesení o zamítnutí návrhu na prohlášení konkursu, usnesení o zastavení řízení a usnesení o ustavení správce konkursní podstaty, zástupce správce, zvláštního správce, předběžného správce, vyrovnacího správce, opatrovníka či znalce (odstavec 2). Vedle zveřejnění na úřední desce a v Obchodním věstníku může soud provést i zveřejnění prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků nebo veřejně přístupné počítačové sítě, pokud je to účelné vzhledem k počtu účastníků a povaze věci (odstavec 3).

V této podobě platila obě citovaná ustanovení již v době vydání usnesení, jímž konkursní soud uvědomil úpadkyni a konkursní věřitele o konečné zprávě a vyúčtování (27. května 2003) a do vydání napadeného usnesení změny nedoznala.

Z obsahu spisu je patrné, že usnesení, jímž konkursní soud uvědomil úpadkyni a konkursní věřitele o konečné zprávě a vyúčtování, a současně nařídil jednání k jejich projednání, bylo vyvěšeno na úřední desce konkursního soudu 29. května 2003 (a snato 26. června 2003) a zveřejněno v čísle 22 ročníku 2003 Obchodního věstníku dne 4. června 2003. Dovolatel přitom nezpochybuje závěr odvolacího soudu, že námitky proti konečné zprávě a vyúčtování vznesl až při jednání o konečné zprávě a vyúčtování, konaném 5. září 2003, tedy z pohledu doby vyvěšení konečné zprávy a vyúčtování na úřední desce soudu (11. června 2003) až po uplynutí zákonem určené patnáctidenní lhůty (srov. § 29 odst. 2 ZKV). Rozhodovací praxe soudů je pak ustálena v závěru, že při jednání o konečné zprávě a vyúčtování (§ 29

odst. 3 ZKV) nelze zásadně vznášet jiné výhrady než ty, které byly uplatněny v zákonné patnáctidenní lhůtě dle § 29 odst. 2 ZKV a že odvolací soud se při posuzování správnosti usnesení o schválení konečné zprávy nemůže zabývat námitkami proti konečné zprávě, jež odvolatel neuplatnil ve lhůtě dle § 29 odst. 2 ZKV, ač tak mohl učinit (srov. k tomu shodně rozhodnutí uveřejněné pod číslem 50/2002 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Ustanovení § 66c odst. 2 ZKV možnost doručit uvědomění o konečné zprávě a vyúčtování úpadci a konkursním věřitelům způsobem předjímaným v ustanovení § 66c odst. 1 ZKV nezapovídá, takže úkolem Nejvyššího soudu je nejprve reagovat na dovolatelovu námitku, že takový způsob doručení uvědomění odporuje účelu ustanovení § 29 odst. 2 věty první ZKV.

Nejvyšší soud především podotýká, že ačkoliv ustanovení § 66c bylo do zákona o konkursu a vyrovnání vtěleno až s účinností od 21. července 2000 (zákonem č. 214/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů), obdobná úprava (postihující dokonce širší okruh případů) platila již v době od 1. dubna 1998 do 30. dubna 2000, kdy zákon o konkursu a vyrovnání v § 3 odst. 3 určoval, že nestanoví-li zákon určitý způsob předvolávání k soudu nebo uvědomování účastníků, lze k soudu předvolat nebo účastníky uvědomit též vyhláškou, která se zveřejní nejméně 15 dnů předem v Obchodním věstníku a na úřední desce soudu. Ve zvláštní části důvodové zprávy k bodům 2, 3 a 4 návrhu zákona č. 214/2000 Sb. se k zavedení procesních odchylek od úpravy obsažené v občanském soudním řádu uvádí, že: „Povaha konkursního řízení naopak vyžaduje v některých směrech úpravu zvláštní (nařizování jednání pouze v nutných případech, vydání předběžných opatření i bez návrhu, zvláštní způsoby vyrozumívání účastníků řízení, doručování a publikace soudních rozhodnutí apod.)“.

Dovolatel správně vystihl, že smysl úpravy, podle které má konkursní soud o konečné zprávě a vyúčtování uvědomit úpadce a konkursní věřitele, tkívá v tom, umožnit těmto osobám, aby se s uvedenými dokumenty mohly seznámit a aby proti nim mohly v zákonem určené propadné lhůtě případně vznést námitky. Závěr, že při doručení uvědomění nelze postupovat podle § 66c odst. 1 ZKV, však odtud neplyne.

Dovolatel uvádí, že postup podle § 66c odst. 1 ZKV je praktický u konkursů s velkým počtem účastníků, k čemuž dodává, že možnost doručovat vyhláškou, neznamená, že se tak bude dít automaticky a že v daném případě se řízení účastní 8 konkursních věřitelů a za takového počtu účastníků řízení bývá obvyklé doručovat podle obecné úpravy doručování obsažené v občanském soudním řádu; jen tak lze spolehlivě zajistit, aby účastníci mohli uplatnit všechna svá procesní práva. K této argumentaci Nejvyšší soud uzavírá, že tam, kde nejde o případy popsané v § 66c odst. 2 ZKV, neklade zákon o konkursu a vyrovnání (v § 66c odst. 1 ani na jiném místě) soudu žádné zvláštní podmínky, ke kterým by měl přihlížet při volbě způsobu doručení. Argumentace ustanovením § 6 o. s. ř. tu není namístě, neboť v intencích § 66a odst. 1 ZKV platí, že tam, kde se zákon o konkursu a vyrovnání odchyluje od občanského soudního řádu, není přiměřená aplikace občanského soudního řádu způsobem, který by tuto odchylnou úpravu v konečném důsledku popřel, možná.

Obecně lze říci, že zvláštní úprava doručování, kterou zákon o konkursu a vyrovnání dovoluje využít namísto postupů popsaných v občanském soudním řádu, reaguje na jeden z charakteristických rysů konkursního řízení, jímž je mnohost konkursních věřitelů a že význam této úpravy coby nástroje přispívajícího k vyšší efektivitě a rychlosti konkursního řízení klesá v konkurech s nízkým počtem konkursních věřitelů, mezi něž nepochybně patří i konkurs v této věci. Nicméně právě úprava obsažená v § 29 ZKV vede k závěru, že postupem podle § 66c odst. 1 ZKV lze účel sledovaný uvědoměním zajistit lépe, než kdyby konkursní soud uvědomění doručoval postupy podle občanského soudního řádu.

Obsah uvědomění vymezuje ustanovení § 29 odst. 2 ZKV jen tak, že soud úpadce a konkursní věřitele „uvědomí o konečné zprávě a vyúčtování“ a „upozorní přitom, že do 15 dnů ode dne, kdy konečná zpráva a vyúčtování byly vyvěšeny na úřední desce soudu, mohou proti nim podat námitky“. Z takto formulovaného textu zákona především logicky vyplývá (ač to není řečeno výslovně), že reálnou možnost uplatnit v zákonem určené námitky proti konečné zprávě a vyúčtování mají úpadce a konkursní věřitelé jen za předpokladu, že uvědomění jim bude doručeno dříve, než dojde k vyvěšení konečné zprávy a vyúčtování na úřední desce soudu (že k vyvěšení dojde až po doručení uvědomění všem, kdož mohou vznášet námitky proti konečné zprávě a vyúčtování). Soudní praxe uvedeným způsobem též postupuje.

Ačkoliv to zákon o konkursu a vyrovnání výslovně neuvádí, soudní praxe činí (stejně, jako tomu bylo v této věci) součástí uvědomění doručovaného podle § 66c odst. 1 ZKV i údaj o dni (o datu), kdy budou konečná zpráva a vyúčtování vyvěšeny na úřední desce konkursního soudu. Takový postup zvyšuje šance úpadce a konkursních věřitelů na uplatnění včasných námitek proti konečné zprávě a vyúčtování (jinak by po doručení uvědomění byli nuceni u konkursního soudu sami periodicky prověřovat, zda již došlo k vyvěšení dokumentů a odkdy jim běží lhůta k uplatnění

námitek).

Uvedení údaje o dni (o datu), kdy budou konečná zpráva a vyúčtování vyvěšeny na úřední desce konkursního soudu, v uvědomění doručovaném podle občanského soudního řádu (typicky prostřednictvím soudních doručovatelů nebo provozovatelů poštovních služeb) však může zmařit vlastní účinky vyvěšení těchto dokumentů nebo alespoň významně ztížit další kroky konkursního soudu, jež mají vést k projednání včasných námitek a k rozhodnutí o konečné zprávě a vyúčtování. Nezdaří-li se totiž konkursnímu soudu před datem, kdy mají být konečná zpráva a vyúčtování vyvěšeny, doručit uvědomění byť i jen jednomu z adresátů (nebo nebude-li mít k uvedenému datu k dispozici řádný doklad prokazující doručení uvědomění), konkursní soud nebude moci uvedené dokumenty vyvěsit v ohlášeném termínu. Kdyby tak učinil, uplyne zákonná patnáctidenní lhůta k podání námitek, počítaná od vyvěšení, i těm adresátům, jimž uvědomění (lhostejno z jakých příčin) dosud doručeno nebylo; přitom prominutí zmeškání této lhůty není přípustné (srov. § 66b odst. 4 ZKV).

Konkursní soud, který se rozhodne doručit uvědomění postupy podle občanského soudního řádu, tedy podstupuje riziko, že závada v doručení uvědomění obsahujícího údaj o dni (o datu), kdy budou konečná zpráva a vyúčtování vyvěšeny na úřední desce konkursního soudu, byť u jediného adresáta, celý postup zmaří a vyvolá nutnost jeho opakování. Vpuštění uvedeného údaje z takto doručovaného uvědomění, takové riziko sice eliminuje, leč klesá tím (jak popsáno výše) míra informovanosti adresátů nezbytná k účinnému uplatnění jejich práv ve lhůtě, jejíž počátek je s tímto údajem spojen. Logickou volbou se tudíž za této situace jeví právě doručení uvědomění podle § 66c odst. 1 ZKV.

V poměrech projednávané věci nelze způsob, kterým konkursní soud postupoval při doručení uvědomění (podle § 66c odst. 1 ZKV) pokládat (se zřetelem k dosavadnímu průběhu konkursního řízení) ve vztahu k adresátům uvědomění za neobvyklý nebo překvapivý; stejně totiž konkursní soud postupoval již při nařízení přezkumného jednání a svolání schůze věřitelů, jež se konaly 20. září 2002 (srov. č. l. 62); účastníci konkursního řízení tudíž mohli poté, co se tak stalo poprvé, logicky očekávat, že k doručení písemností podle § 66c odst. 1 ZKV přikročí konkursní soud (v návaznosti na opatření a rozhodnutí, jež mu zákon předepisuje přijmout v jednotlivých fázích konkursního řízení) i v dalších případech, v nichž to není vyloučeno úpravou obsaženou v § 66c odst. 2 ZKV.

Dovatel rovněž přehlédl to, co již vyplynulo z předchozího výkladu, totiž, že běh patnáctidenní lhůty určené konkursním věřitelům a úpadci v § 29 odst. 2 ZKV k podání námitek, není vázán na doručení uvědomění, nýbrž na vyvěšení konečné zprávy a vyúčtování. O tom, že uvedené dokumenty byly vyvěšeny na úřední desce konkursního soudu se přitom dovoatel dozvěděl nejpozději 2. srpna 2003, kdy prostřednictvím svého zástupce s procesní plnou mocí nahlížel do spisu (strov. č. l. 139-140). Námitky proti konečné zprávě a vyúčtování uplatněné 5. září 2003, by tak byly opožděné, i kdyby lhůta k jejich podání byla dovoateli počítána až ode dne, kdy se o dni vyvěšení konečné zprávy skutečně dozvěděl (od 2. srpna 2003).

Konkursnímu soudu, který předpokládá, že v jednotlivých fázích konkursního řízení bude písemnosti doručovat, účastníky předvolávat k soudu nebo je vyzoumívat o potřebných skutečnostech podle § 66c odst. 1 ZKV, lze obecně doporučit, aby zejména tam, kde skladba účastníků konkursního řízení naznačuje, že z valné části nepůjde o osoby práva znalé, při první vhodné příležitosti, zpravidla současně s doručením předvolání k přezkumnému jednání nebo k první schůzi věřitelů nebo v průběhu takového jednání či schůze, o tom tyto účastníky vyzoumí (bez zřetele k tomu, že i takové předvolání s vyzoumáním bude /až na zákonem stanovené výjimky/ doručovat postupem podle § 66c odst. 1 ZKV). Takové upozornění se nutně může týkat (mohou v něm být pojmenovány) jen písemností, předvolání a potřebných skutečností, jež zákon o konkursu a vyrovnání předepisuje konkursnímu soudu činit v dalších fázích konkursního řízení vzhledem jeho předpokládanému (zákonem stanovenému) průběhu; mezi ně patří i uvědomění podle § 29 odst. 2 ZKV nebo rozvrhové usnesení (§ 30 ZKV). Postup popsáný v tomto odstavci by mohl předejít problémům, jež v konečném důsledku vedly k podání dovolání v této věci, zákon jej však neukládá a skutečnost, že konkursní soud účastníky konkursního řízení takto nevyzoumí, není vadou řízení, která by doručení uskutečněná podle § 66c ZKV činila neúčinnými.

Právní posouzení věci odvolacím soudem je tedy správné a dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř. není.

V rovině dovolacího důvodu dle § 241a odst. 2 písm. a/ o. s. ř. pak dovoatel neuplatňuje jiné námitky než ty, s nimiž se Nejvyšší soud vypořádal v mezích dovolacího důvodu dle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř., přičemž vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), se nepodávají ani ze spisu. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání zamítl.

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)